

8. PIEPRZ I WANILIA W MOIM DOMU. PROJEKT ETYKIETY NA PAPIERZE CZERPANYM

Uczniowie i uczennice dowiedzą się, czym jest liternictwo, a ich zadaniem będzie zaprojektowanie i wykonanie na papierze czerpanym etykiety opakowania produktu pochodzącego z kraju globalnego Południa (np. kawa, herbata, kakao, przyprawy). Zajęcia wprowadzają pojęcie sprawiedliwego handlu (ang. *fair trade*) oraz wyjaśniają młodzieży, skąd pochodzą różne produkty, których używamy na co dzień, a także jaką drogę pokonują, zanim znajdują się w naszych domach.

S

8. PIEPRZ I WANILIA W MOIM DOMU. PROJEKT ETYKIETY NA PAPIERZE CZERPANYM

Zagadnienia:

- ▶ Konsumpcja i produkcja
- ▶ Żywność i rolnictwo
- ▶ Globalny rynek i handel międzynarodowy

Czas trwania:

- ▶ 45 minut

Pytanie kluczowe:

- ▶ Co to znaczy, że produkty pochodzą ze sprawiedliwego handlu?

Cele zajęć:

- ▶ Dowiesz się, czym jest wzornictwo przemysłowe oraz grafika komputerowa.
- ▶ Zaprojektujesz i wykonasz na papierze czerpanym etykietę wybranego produktu pochodzącego z globalnego Południa.
- ▶ Wyjaśnisz pojęcie sprawiedliwego handlu.

- ▶ Wzbogacisz swój warsztat pracy o nowe doświadczenia twórcze.

Związek z podstawą programową:

- ▶ Plastyka: I: 1.2, II: 2.1
- ▶ Zajęcia artystyczne: I: 1.2, II: 2.1, III: 3.2

Zagadnienia plastyczne:

- ▶ Wzornictwo przemysłowe
- ▶ Komponowanie na płaszczyźnie z elementami liternictwa
- ▶ Grafika komputerowa

Metody:

- ▶ Rozmowa dydaktyczna poparta pokazem
- ▶ Dyskusja
- ▶ Ćwiczenie praktyczne w obrębie zagadnienia

Formy pracy:

- ▶ Praca w parach
- ▶ Praca indywidualna

Technika wykonania pracy plastycznej:

- ▶ Rysunkowy projekt graficzny na podłożu papieru czerpanego
- ▶ Opcjonalnie: grafika komputerowa (jeśli pozwalają na to warunki w szkole)

Środki dydaktyczne i materiały:

- ▶ Załączniki
- ▶ Mapa świata (ścienna)
- ▶ Karteczki samoprzylepne
- ▶ Opcjonalnie: komputer z dostępem do Internetu, program graficzny lub tekstowy
- ▶ Pisaki, kredki, ołówki, pastele
- ▶ Papier czerpany (wykonany przez młodzież w domu według instrukcji)

MIN

0

Wprowadzenie

PRZEBIEG ZAJĘĆ:

Przed lekcją poproś uczniów i uczennice, aby w domu wykonali papier czerpany, korzystając z podanej instrukcji (załącznik nr 1).

1. Zapytaj uczniów i uczennice, co najczęściej piją na śniadanie w domu oni i ich rodzice.

Wyjaśnij, że wiele produktów, które spożywamy na co dzień (np. kawa, herbata, kakao, różne przyprawy lub owoce), nie pochodzi z Polski, tylko z krajów globalnego Południa. Produkty te pokonują często duże odległości (co niesie za sobą tzw. „ślad węglowy” związany z emisją gazów cieplarnianych w wyniku transportu i magazynowania towarów), a proces ich wytwarzania bywa poddawany krytyce – rolnicy i rolniczki, a także producenci i producentki tych produktów nie zawsze otrzymują godziwe wynagrodzenie za swoją pracę i zdarza się, że pracują w szkodliwych warunkach (np. z powodu wykorzystywanych środków ochrony roślin i pestycydów), przyplacając to swoim zdrowiem.

Zapytaj, czy młodzież spotkała się wcześniej z pojęciem sprawiedliwego handlu. Wysłuchaj odpowiedzi i uzupełnij informacje na ten temat. Wyjaśnij, że podczas lekcji zadaniem młodzieży będzie zaprojektowanie i wykonanie na papierze czerpanym (wykonanym wcześniej w domu) etykiety opakowania wybranego produktu pochodzącego z kraju globalnego Południa (np. kawa, herbata, kakao, przyprawy).

Sprawiedliwy Handel to międzynarodowy ruch zapoczątkowany w latach 60. XX wieku, który działa na rzecz poprawy sytuacji mieszkańców i mieszkanek krajów globalnego Południa, głównie poprzez poprawę warunków pracy oraz ochronę praw pracowniczych. Firmy współpracujące z krajami globalnego Południa przestrzegające zasad Sprawiedliwego Handlu zobowiązują się m.in. do płacenie uczciwej ceny za usługi lub towary, a także do działania na rzecz zrównoważonego rozwoju; dbają o środowisko naturalne i bezpieczeństwo ludzi. Certyfikat Fairtrade jest przyznawany przez organizację Fairtrade International tym produktom spożywczym, które są wytwarzane w krajach globalnego Południa (m.in. kawa, herbata, kakao, owoce świeże i suszone, przyprawy, ryż) i spełniają ustalone standardy Sprawiedliwego Handlu.

JAK WYKONAĆ PAPIER CZERPANY?

Instrukcja: Prosty sposób na zrobienie papieru
czerpanego w domu

Tworzenie papieru czerpanego w domu jest świetną zabawą i daje oryginalny efekt końcowy – nasz własny skrawek papieru.

Oto poszczególne etapy:

1. Do produkcji wykorzystujemy porwane kawałki starych gazet (ciekawy efekt powstanie z kolorowych strzępków).
2. Strzępki wrzucamy do wysokiego naczynia z wodą (powinno być większe od ramki; lepiej nalać mniej wody i w miarę potrzeby uzupełniać).
3. Strzępki w wodzie należy zmiksować (można użyć blendera lub miksera), aż do uzyskania jednolitej masy (jak bardzo gęsty budyn).
4. Potrzebujemy 4 drewniane listewki do zrobienia ramki i małe gwoźdźki do zbiccia listewek (ramka nada kształt naszemu produktowi).
5. Grubszy kawałek materiału o wymiarach ramki plus 2 cm na założenie (może to być płótno lub gęsta gaza), naciągamy na ramkę (mocujemy ją śrubkami; można ją także przymocować klejem wodoodpornym).
6. Ramkę z płótnem zanurzamy w naczyniu ze zmiksowaną masą, tak aby masa jednolicie ją pokryła.
7. Ramkę delikatnie wyciągamy i pozostawiamy na 2 doby do wyschnięcia.
8. Podsuszony papier ostrożnie ściągamy z ramki.

W taki sposób otrzymujemy własny papier, który możemy wykorzystać do różnych celów. Warto pamiętać, że z makulatury uzyskamy szary papier, a znacznie ciekawszy efekt uzyskamy, dodając do masy płatki ususzonych kwiatów.

PIEPRZ I WANILIA W MOIM DOMU

Nazwa produktu	Skąd ten produkt?
Oregano	Zachodnia i południowo-zachodnia Eurazja oraz rejon Morza Śródziemnego
Kawa	Etiopia; najwięksi światowi producenci kawy to: Brazylia (2,44 mln ton rocznie), Wietnam (1,17 mln ton), Kolumbia (0,88 mln ton) i Indonezja (0,70 mln ton). Polska importuje kawę z Niemiec, Włoch, Holandii.
Herbata	Rośliny uprawiane są w wielu krajach strefy zwrotnikowej, także poza Azją. Eksporterzy: Indie, Sri Lanka, Kenia, Indonezja. Importerzy: połowę produkcji importuje Wielka Brytania.
Kakao	Pochodzi z Ameryki Środkowej i Karaibów oraz jest uprawiane w Trynidadzie. Najwięksi producenci są także eksporterami: Wybrzeże Kości Słoniowej, Ghana, Indonezja, Brazylia, Kamerun.
Kardamon	Lasy Indii. Dziś rośnie również na Sri Lance, w Gwatemali, na obszarze Indochin i Tanzanii.
Szafran	Szafran, pochodzący z basenu Morza Śródziemnego, jest importowany głównie z Hiszpanii.
Cynamon	Sri Lanka (okolice Kolombo), Chiny i Indonezja
Kmin rzymski (Kumin)	Egipt. W dzisiejszych czasach rośnie w większości ciepłych krajów, zwłaszcza w Indiach, państwach Afryki Północnej, Chinach i Ameryce.
Kolendra	Kolendra pochodzi prawdopodobnie z Bliskiego Wschodu i południowej Europy, ale od tysiącleci znana jest także w Azji. Można ją napotkać dziko rosnącą w Egipcie i Sudanie oraz na angielskich polach.
Imbir	Indie i Chiny
Chili	Peru
Kurkuma	Azja Południowo-Wschodnia. Kurkuma jest uprawiana głównie w Chinach, Tajwanie, na Sri Lance, Jawie, w Peru, Australii i zachodnich Indiach.
Gałka muszkatowa	Moluki (Wyspy Korzenne) i Grenada. Obecnie uprawiana w zachodnich Indiach.
Wanilia	Meksyk
Pieprz	Indie

Źródło: Opracowanie na podstawie: <http://www.geografia24.eu/> oraz: <http://www.przyprawowy.pl/wanilia.html>.